

Ακρωνύμιο: CoCCUS | Acronym: CoCCUS

ΔΡΑΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ: «ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ-ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ – Β' Κύκλος»

Ανάπτυξη τεχνολογίας δέσμευσης CO₂ από καυσαέρια ενεργοβόρων βιομηχανιών με τη χρήση υδατικού διαλύματος K₂CO₃ και νέων ενζυμικών καταλυτών για την αξιοποίηση του στην παραγωγή προϊόντων προστιθέμενης αξίας

“RESEARCH CREATE-INNOVATE”

Cost-effective CO₂ Capture and Utilization from magnesite/lime industry using enzyme boosted K₂CO₃ solvents

ΕΠΑνεΚ 2014-2020
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

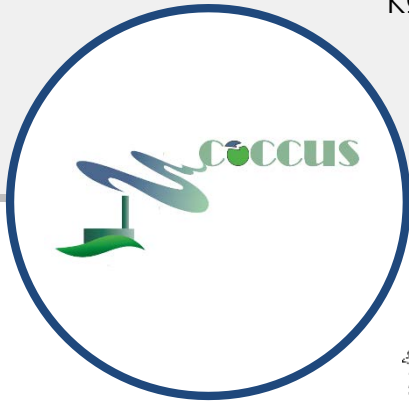
ΔΡΑΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ: «ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ-ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ»

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ) Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής Δράσεων στους τομείς Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ)

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ: II. Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Ερευνητικούς Οργανισμούς
ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: 4-ΠΒΑ: **Περιβάλλον και Βιώσιμη Ανάπτυξη**
ΠΕΡΙΟΧΗ: 4.8 **Ατμοσφαιρική ρύπανση**
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ Horizon 2020: 31049394
MIS (ΟΠΣ): 5134532
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΡΓΟΥ: Τ2ΕΔΚ-02899 (Κωδικός Ενέργειας: 2230863)

Ημερομηνία έναρξης: 30/9/2021, Ημερομηνία λήξης: 29/11/2023

Προϋπολογισμός: **996.932,75€**

ΕΚΕΤΑ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΡΕΥΝΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Δικαιούχοι φορείς

(**Συντονιστής**) ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ/ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΧΗΜΙΚΩΝ ΔΙΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ (ΕΚΕΤΑ/ΙΔΕΠ) (Ε.Υ. & Συντονιστής Έργου Δρ. Π. Γραμμέλης)

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ, Ινστιτούτο Χημικής Βιολογίας (ΕΙΕ-ΙΧΒ) (Ε.Υ. Δρ. Γ. Σκρέτας)

ΣΟΛΜΕΓΙΑ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ι.Κ.Ε. (SOLM) (Ε.Υ. Β. Στενός)

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΛΕΥΚΟΛΙΘΟΙ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (GM) (Ε.Υ. Χ. Γιαννουλάκης)

ΑΝΩΝΥΜΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΗΡΑΚΛΗΣ (ΑΓΕΤ) (Ε.Υ. Χ. Κουρής)

CaO HELLAS ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ ΑΣΒΕΣΤΟΠΟΙΙΑ ΑΒΕΕ (CaO) (Ε.Υ. Γ. Δημητριάδης)

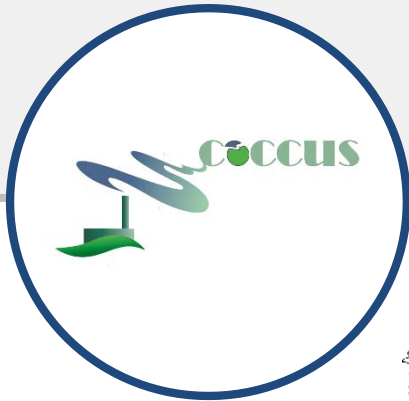
RESEARCH-CREATE-INNOVATE

Ministry of Economy & Development, Special Secretary For ERDF & CF Managing Authority
Of EPAnEK, EPAnEK 2014-2020 Operational Programme Competitiveness –
Entrepreneurship – Innovation (EYDE-ETAK)

INTERVENTION: II. Business Partnerships with Research Organizations
PRIORITY AREA: 4: Environment and Sustainable Development
AREA: 4.8 Air pollution
Horizon 2020 CATEGORY: 31049394, MIS: 5134532,
PROJECT CODE: T2EDK-02899

Start Date: 90/9/2021 End Date: 29/11/2023

Budget: 996.932,75€

Beneficiaries

ΕΚΕΤΑ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΡΕΥΝΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

(Coordinator) NATIONAL CENTER FOR RESEARCH AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT/ INSTITUTE OF CHEMICAL PROCESSES AND ENERGY RESOURCES (EKETA/IDEP) (E.Y. & Project Coordinator Dr. P. Grammelis)

NATIONAL HELLENIC RESEARCH INSTITUTE, Institute of Chemical Biology (EIE-IXB) (E.Y. Dr. G. Skretas)

SOLMEGIA MONOPROSOPI I.K.E. (SOLM) (E.Y. V. Stenos)

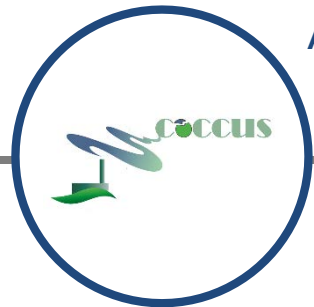

GREEK WHITE STONES ANONYMOUS MINING, INDUSTRIAL & SHIPPING COMPANY (GM) (E.Y. Ch. Giannoulakis)

HERACLES CEMENT COMPANY ANONYMOUS (AGET) (E.Y. H. Kouris)

CaO HELLAS THESSALIKI ASVESTOPOIΙΑ ABEE (CaO) (E.Y. G. Dimitriadis)

Ανάπτυξη τεχνολογίας δέσμευσης CO₂ από καυσαέρια ενεργοβόρων βιομηχανιών με τη χρήση υδατικού διαλύματος K₂CO₃ και νέων ενζυμικών καταλυτών για την αξιοποίηση του στην παραγωγή προϊόντων προστιθέμενης αξίας

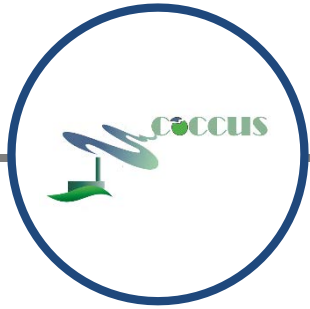
Αντικείμενο του έργου

Το 2014, η ΕΕ συμφώνησε να μειώσει τουλάχιστον κατά 40% τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Το γεγονός αυτό αποτέλεσε τη βάση της δέσμευσης της ΕΕ στο πλαίσιο της Συμφωνίας του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή. Η συγκεκριμένη συνθήκη θέτει στόχους για διάφορους ενεργοβόρους κλάδους που συνεισφέρουν σημαντικά στις εκπομπές CO₂. Ένας από αυτούς είναι οι βιομηχανίες που εκπέμπουν ορυκτολογικής προέλευσης CO₂ το οποίο εκλύεται κατά την παραγωγή του προϊόντος. Για αυτές τις περιπτώσεις κρίνεται αναγκαία η ανάπτυξη τεχνο-οικονομικά ελκυστικών τεχνολογιών δέσμευσης και αξιοποίησης του CO₂ έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία τους και η μείωση του περιβαλλοντολογικού τους αποτυπώματος.

Στο CoCCUS, αντικείμενο είναι η ανάπτυξη τεχνολογίας δέσμευσης CO₂ από καυσαέρια ενεργοβόρων βιομηχανιών με εγγενείς εκπομπές CO₂ που προέρχονται από την επιτελούμενη διεργασία, με χρήση διαλύματος K₂CO₃ και νέων ενζύμων καρβονικών ανυδρασών (KA) με σκοπό την αξιοποίηση του καθαρού CO₂ για την παραγωγή προϊόντων προστιθέμενης αξίας. Από τις διάφορες επιλογές για την αξιοποίηση του CO₂, το έργο επικεντρώνεται στη μετατροπή του σε πρωτεΐνες χρήσιμες για την παραγωγή τροφίμων.

Με τη σύμπραξη δύο εξειδικευμένων ερευνητικών οργανισμών, του ΕΚΕΤΑ και του ΕΙΕ, οι οποίοι έχουν σημαντική εμπειρία στην εκτέλεση ερευνητικών έργων με σκοπό την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογιών, θα επιτευχθεί η ανακάλυψη και ο χαρακτηρισμός θερμοανθεκτικών ενζύμων KA, που αποτελούν τον καταλύτη τη δέσμευσης CO₂ (ΕΙΕ). Στη συνέχεια αυτά θα δοκιμαστούν στην πιλοτική μονάδα δέσμευσης του ΕΚΕΤΑ. Οι βιομηχανικοί εταίροι του έργου, CaO Hellas, Ελληνικοί Λευκόλιθοι ΑΕ, ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, θα αναλάβουν να αναλύσουν τις προδιαγραφές και τις απαιτήσεις/προσαρμογές των μονάδων τους έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η ενσωμάτωση στην παραγωγική τους διαδικασία της τεχνολογίας δέσμευσης του CO₂, ενώ η εταιρεία Solmeya θα αναλάβει την καλλιέργεια και παραγωγή ενός οργανικού μακρομορίου (μαγιάς) με σκοπό την διερεύνηση της δυνατότητας παροχής μιας περιβαλλοντικής βιώσιμης λύσης για την παραγωγή βρώσιμων προϊόντων. Όλα αυτά θα γίνουν με την Απώτερος στόχος του έργου είναι να επιτύχει μείωση του περιβαλλοντικού αντίκτυπου μονάδων παραγωγής μαγνησίας/CaO/τσιμέντου, και την εκκίνηση της οικονομίας του CO₂ με την διερεύνηση καινοτόμων χαμηλού κόστους (<25 € / tCO₂) τεχνολογιών δέσμευσης αλλά και αξιοποίησής του.

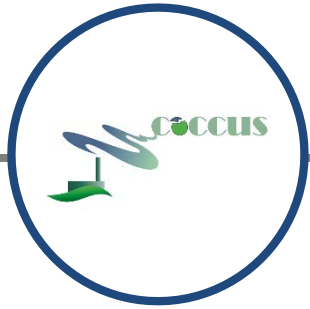

Ανάπτυξη τεχνολογίας δέσμευσης CO₂ από καυσαέρια ενεργοβόρων βιομηχανιών με τη χρήση υδατικού διαλύματος K₂CO₃ και νέων ενζυμικών καταλυτών για την αξιοποίηση του στην παραγωγή προϊόντων προστιθέμενης αξίας

Στόχοι του έργου

- ✓ Εφαρμογή τεχνολογίας δέσμευσης CO₂ χαμηλού κόστους (<25 € / tCO₂) που θα παράγει ένα υψηλής καθαρότητας ρεύμα CO₂ (>99%) έτσι ώστε να είναι εύκολη η αξιοποίηση του με καθόλου ή ελάχιστες ανάγκες για περαιτέρω καθαρισμό
- ✓ Επίτευξη εργαστηριακού βαθμού απόδοσης δέσμευσης CO₂ >90%
- ✓ Διερεύνηση τρόπου βελτιστοποίησης της τεχνολογίας δέσμευσης καθώς και της καταλυτικής διεργασίας μέσω της ανακάλυψης νέων ενζύμων KA με στόχο την ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης τόσο του ενζύμου/καταλύτη όσο και του διαλύτη (ανθρακικό κάλιο, K₂CO₃). Να ανακαλυφθεί ένζυμο KA με αντοχή σε υψηλές θερμοκρασίες (75 με 85°C) και μηχανική αντοχή που να ελαχιστοποιεί τις ανάγκες σε αναπλήρωση. Το ένζυμο θα μπορεί να παραχθεί σε βιομηχανική κλίμακα με κόστος που να είναι ανταγωνιστικό στις διαθέσιμες τεχνολογίες.
- ✓ Αξιοποίηση CO₂ σε συνδυασμό με υδρογόνο από ηλεκτρόλυση μέσω ΑΠΕ για την παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας (π.χ. πράσινη μεθανόλη) και θα επικυρωθεί (proof of concept) η παραγωγή πειραματικών επιβεβαιωμένων ασφαλών καταναλισκόμενων πρωτεϊνών.
- ✓ Διερεύνηση εναλλακτικών τεχνολογιών αξιοποίησης του παραγόμενου καθαρού CO₂.

Η επίτευξη των παραπάνω στόχων θα συμβάλει σημαντικά στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος μονάδων αβεστοποιίας/παραγωγής μαγνησίας/τσιμεντοβιομηχανίας, και την εκκίνηση της οικονομίας του CO₂ με την διερεύνηση καινοτόμων τεχνολογιών αξιοποίησής του

Cost-effective CO₂ Capture and Utilization from magnesite/lime industry using enzyme boosted K₂CO₃ Solvents

Brief description of the project

In 2014, the EU agreed to reduce greenhouse gas emissions by at least 40% by 2030 compared to 1990 levels in all sectors of the economy. This was the basis of the EU commitment under the Paris Agreement on climate change. This treaty sets targets for various energy-intensive sectors that significantly contribute to CO₂ emissions.

There are cases of industries that emit “process” CO₂ of mineralogical origin that cannot be avoided, such as cement, lime and magnesite production. For these cases it is necessary to develop techno-economically attractive CO₂ capture and utilization technologies to minimize their environmental footprint and reduce their exposure to potential large CO₂ emissions prices.

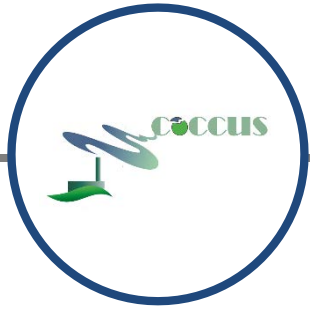
The CoCCUS project develops a novel CO₂ capture system tailored to the flue-gasses of energy intensive industries with process CO₂ emissions, using a K₂CO₃ solution and novel Carbonic Anhydrase (CA) enzymes. The pure CO₂ will be used to produce high added-value products, such as proteins useful for food production.

CERTH and NHRF research institutes will also contribute in order to achieve the ambitious goals of CoCCUS as they have significant experience in the implementation of research projects aimed at developing innovative technologies. NHRF is responsible for the discovery and characterization of thermostable carbonic anhydrases, which are the biocatalyst of the CO₂ capture technology. CERTH will test the new enzymes in pilot scale bioreactors. The industrial partners of the project, CaO Hellas, Grecian Magnesite, AGET HERACLES, will analyze the specifications and the requirements / adjustments of their units in order to enable the CO₂ capture technology to be integrated in their plants. Solmeya will undertake the cultivation and production of an organic macromolecule (yeast) using CO₂ and ammonia, in order to investigate the possibility of providing an environmentally sustainable solution for the production of edible products.

The ultimate goal of the project is to reduce the environmental impact of magnesia / CaO / cement production plants and to kick-off the CO₂ economy in Greece by exploring innovative low cost (<25 € / tCO₂) CO₂ capture and utilization technologies.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Cost-effective CO₂ Capture and Utilization from magnesite/lime industry using enzyme boosted K₂CO₃ Solvents

Main objectives of the project

- ✓ Demonstrate a low-cost CO₂ capture technology (25 €/tCO₂) that will produce a high purity CO₂ stream (>99%) so that it can be easily exploited with little or no need for further purification.
- ✓ Achieve a laboratory CO₂ capture efficiency of >90%.
- ✓ Investigate ways to optimize the capture technology and the catalytic process through the discovery of new CA enzymes. The aim is to minimize the consumption of both the enzyme/catalyst and the solvent (K₂CO₃).
- ✓ To produce a CA enzyme with high-temperature resistance (75 – 85oC) and mechanical strength that minimizes the need for replenishment. The enzyme should be able to be produced on an industrial scale at a cost competitive with available technologies.
- ✓ Utilize CO₂ for the production of high value-added products (e.g. green methanol) and validate (proof of concept) the production of experimentally confirmed safely consumed proteins.
- ✓ Consider alternative technologies for utilizing the net CO₂ produced.